

D 687
1921-1923.

90201015357

Izvestje

Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani

za poslovni leti 1921 — 23.

(Od 6. okt. 1921 do 1. dec. 1923.)

Misel za ustanovitev znanstvenega društva, čigar delokrog bi obsegal posle, ki jih vrši pri znanstvenih akademijah filozofskega historični razred, je sprožil *dr. Rajko Nahtigal*, profesor na univerzi v Ljubljani, ki je skupno z *dr. Ivanom Prijateljem*, profesorjem na ljubljanski univerzi, izdelal načrt društvenih pravil in sestavil pripravljalni odbor, v katerem so poleg imenovanih dveh bili še sledeči gg.: *dr. Franc Kos*, gimn. prof. v pokoju; *dr. Franc Kidrič*, univ. prof.; *dr. Ivan Grafenauer*, gimn. prof. in *dr. Franc Veber*, univ. doc. Potem ko je pokrajinska uprava v Ljubljani odobrila društvena pravila, se je ta pripravljalni odbor sestal dne 6. oktobra 1921. kot ustanovni občni zbor in je na podlagi § 32. društvenih pravil imenoval za prave društvene člane še sledeče gg.: *dr. Antona Breznika*, gimn. prof. v Šent Vidu; *dr. Ljudmila Hauptmanna*, univ. prof. v Ljubljani; *dr. Dragotina Lončarja*, real. prof. v Ljubljani; *dr. Josipa Mantuanija*, ravnatelja muzeja v Ljubljani; *dr. Matija Murka*, univ. prof. v Pragi; *Maksa Pleteršnika*, gimn. prof. v pok.; *dr. Franca Ramovša*, univ. prof. v Ljubljani; *dr. Janka Šlebingerja*, real. prof. v Ljubljani in *dr. Avgusta Žigona*, ravnatelja študijske knjižnice v Ljubljani. Na prvem rednem občnem zboru dne 6. oktobra 1921. je bil za društvenega predsednika izvoljen *R. Nahtigal*, izvoljeni odbor pa se je konstituiral tako-le: predsednikov namestnik *Fr. Kos*, tajnik *Fr. Ramovš*, tajnikov namestnik *Fr. Veber*, blagajnik *Fr. Kidrič*, knjižničar *J. Šlebinger*. V upravno komisijo so bili imenovani: *Lj. Hauptmann*, *J. Mantuani* in *Iv. Prijatelj*. Na drugem občnem zboru dne 12. novembra 1922 je bil za častnega člana imenovan g. pokrajinski namestnik *Ivan Hribar*. — Dne 15. sept. 1923. je umrl član *Maks Pleteršnik*; ob grobu se je od njega poslovil v društvenem imenu *D. Lončar*.

Društvo je v tej dobi imelo tri znanstvene in osem odborovih sej. Predmet znanstvenih sej je bil v glavnem sledeči: 1. konstituiranje posameznih sekcij; 2. udeležitev društva na kongresu jugoslovanskih in čeških znanstvenih akademij in učenih društev v Zagrebu v dneh 28.—30. oktobra 1921., izdelava predlogov za ta

kongres in opredelitev društvenega stališča k sklepom, izvršenim na tem kongresu; 3. določitev društvenega znanstvenega delovanja v najbližji bodočnosti, posebe še za leti 1922. in 1923. — V društvu so se osnovale tri sekcije: 1. filozofska pod predsedstvom *Fr. Vebra*, s članom *R. Nahtigalom* in *J. Šlebingerjem*; 2. historična pod predsedstvom *Lj. Hauptmanna*, s člani: *Fr. Kosom*, *J. Mantuanijem* in *D. Lončarjem*; 3. filološka z dvema oddelkoma: a) literarno-historičnim pod predsedstvom *Iv. Prijatelja*, s člani: *Fr. Kidričem*, *Iv. Grafenauerjem*, *J. Šlebingerjem*, *M. Murkom* in *A. Žigonom*; b) jezikoslovnim pod predsedstvom *R. Nahtigala*, s člani: *M. Pleteršnikom*, *A. Breznikom* in *Fr. Ramovšem*. — Kot društveni delegat se je udeležil kongresa v Zagrebu *Fr. Kidrič*; na kongresu je v imenu društva predlagal, da bi se združene znanstvene korporacije zavzele za pripravo in izvršitev sledečega delovnega načrta: 1. nadaljevanje enciklopedije slovanske filologije, započete pred vojno po akademiji v Petrogradu; ker je študij slovanskih ved danes osredotočen v Pragi, naj bi to delo sprejela in vodila češka akademija v Pragi, pri čemer bi ji jugoslovanske in poljske pomagale; slovenski oddelek bi izdelalo znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani; 2. sistematično izdajanje starocerkvenoslovanskih jezikovnih spomenikov; 3. izdaja materialij k zgodovini slovanske filologije; 4. izdaja realnega leksikona k slovanskemu narodopisju in starožitnostim; 5. priskrba gmotne pomoči za nadaljevanje *Bernekerjevega* slovanskega etimološkega slovarja; 6. izdaja slovarja starocerkvenoslovanskega jezika; 7. gojitev bibliografije slovanske filologije s podrobnimi indeksi; 8. kongres naj sklene, da se na njem združene akademije in društva zavežejo, da bodo svoja izdanja med seboj izmenjavala. O poteku in sklepih kongresa je delegat *Fr. Kidrič* poročal na seji dne 16. febr. 1922.; društvo je k zaključkom kongresa zavzelo tole stališče: 1. z veseljem se pridružuje sklepu, da na kongresu zastopane akademije in učena društva pretresajo znanstvena vprašanja na skupnih sestankih in hoče z veseljem pri vsakem koristnem sporazumnem delu sodelovati; 2. sprejme sklep, da dobiva vsak član zastopanih znanstvenih korporacij one njihove publikacije, ki se tičejo njegove stroke; 3. sprejme v celoti sklep o stalnih letnih sestankih strokovnjakov; 4. pozdravlja sklep, da omogoči ministrstvo prosvete v Beogradu s posebno podporo hitrejše izdajanje srbskohrvaškega slovarja, ki ga izdaja jugoslovanska akademija v Zagrebu; 5. sprejme v celoti zaključke o pripravah in izdajanju terminoloških slovarjev; 6. smatra za potrebno, da dá kraljevska vlada v Beogradu na razpolago sredstva, ki naj omogočijo sistematično proučevanje našega naroda, njegovega jezika, narodnih običajev, pesni itd.; 7. sprejme v celoti sklep v zadevi slovarja srednjeveškega latinskega jezika; 8. k sklepom, katerih predmet se delokroga znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani ne tiče ne zavzame društvo nikakršnega stališča; 9. ponovno opozori zastopane znanstvene korporacije na svoje predloge, navedene na str. 13. oficialnega zapisnika o kongresu in želi, da se o njih vodi evidenca ter da se

o njih razpravlja na skupnih strokovnih sestankih; 10. opozori na dejstvo, da je kongres sklenil priskrbeti gmotno podporo za nadaljevanje *Bernekerjevega* slovarja, da pa oficijalni zapisnik tega sklepa ne navaja. O tem društvenem stališču so se obvestile vse na kongresu zastopane znanstvene korporacije.

Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani name-rava izdajati: 1. samostojne publikacije, pod skupnim naslovom »*Dela*«, kakor: a) Zbirka neizdanih listin, tiščo $\dot{c}$ ih se zgodovine Slovencev; b) Kriti $\dot{c}$ na izdaja pesmi Valentina Vodnika; c) Kriti $\dot{c}$ na izdaja $\dot{C}$ opovih del in njegova korespondenca; $\dot{c}$) Slovenski teksti Stanka Vraza; d) Literarno-kulturna zgodovina slovenske reformacije; e) Histori $\dot{c}$ na gramatika slovenskega jezika; f) Analiti $\dot{c}$ na psihologija itd.; 2. »*Časopis*«, ki bo izhajal štirikrat na leto in pri-našal krajše razprave, ocene in vesti; 3. »*Razprave*« bodo enkrat na leto prinašale daljše monografije; 4. »*Gradivo*« bo v razli $\dot{c}$ nih serijah zbiralo dialektološko, leksikalno, histori $\dot{c}$ no, etnografsko itd. gradivo; 5. »*Spomeniki*« bodo obsegali kriti $\dot{c}$ ne izdaje slovenskih tekstov, rokopisov, unik in podobno. Za l. 1922.—3. se je sklenilo izdati: 1. kot I. knjigo »*Del*«: Fr. Ramovš, Histori $\dot{c}$ na gramatika slovenskega jezika; II. Konzonantizem; 2. kot I. knjigo »*Gradiva*«: Iv. Prijatelj, Neizdana Kopitarjeva pisma; 3. I. knjigo »*Razprav*«.

Dne 23. maja 1923. je znanstveni seji prisostvoval kot gost g. dr. *Aleksandar Belič*, profesor na univerzi v Beogradu in $\dot{c}$ lan srbske kraljevske akademije znanosti. Po zaznanju društvenih teženj in težav je izrazil iskreno željo, da bi se moglo društveno delovanje kar najuspešneje razmahniti, ker tako nujno potrebno prou $\dot{c}$ evanje vseh kulturnih vej slovenskega naroda bo v veliko korist celini, naši domovini.

Odborovo delo je bilo osredoto $\dot{c}$ eno na pridobitev gmotnih sredstev. Odbor je s posebno okrožnico naprosil za podporo slovenske denarne zavode, dalje prosvetni oddelek pri pokrajinski upravi v Ljubljani in ministrstvo prosvete. Sad tega dela je bil le tolikšen, da je moglo društvo pristopiti samo k izdanju »*Razprav*«, ostalo pa je moralo odložit $\dot{i}$ na ugodnejši $\dot{c}$ as, ko bo društvo prejelo malo redno dr $\dot{z}$ avno subvencijo, za katero je v prora $\dot{c}$ unu za leto 1923/4 predvideno, ki pa bo, ker sama na sebi še ni zadostna, potrebovala še zasebnih daril.

Društvo ima doslej slede $\dot{c}$ e dobrotnike: g. *Maksa Pleteršnika* (100 D), *Kme $\dot{c}$ ko posojilnico za ljubljansko okolico* (250 D), *knezoškofa dr. Antona Bonaventuro Jegli $\dot{c}$ a* (2500 D), *trgovca Avgusta Volka* (500 D), *Gospodarsko zvezo* (250 D), gg. *Miodraga Vasi $\dot{c}$ a*, *Zika Popovi $\dot{c}$ a*, *Dragomira Radovanovi $\dot{c}$ a*, dr. *Nika Zupani $\dot{c}$ a* (800 Din) in veleindustrijalca g. *Vladimira Arka* (12.500 Din). Veliko uslugo sta storili društvu zasebni založništvi U $\dot{c}$ iteljska tiskarna v Ljubljani in Knjigarna Fed. Bamberg v Ljubljani, ki sta v svoji založbi izdali kot društvene publikacije knjigi Fr. Vebra: Analiti $\dot{c}$ na psihologija in Etika. Na isti na $\dot{c}$ in bo izdajala U $\dot{c}$ iteljska tiskarna tudi F. Ramovša: Histori $\dot{c}$ no gramatiko slovenskega jezika, katere II. knjiga je že v tisku.

Društveni dohodki prvih dveh poslovnih let znašajo:

darila dobrotnikov	16.900—	Din
podpora pokrajinske uprave v Ljubljani (po zaslugi g. Ivana Hribarja)	25.000—	„
podpora poverjeništvu za prosveto v Ljubljani	1.487·50	„
podpora ministrstva prosvete v Beogradu	666·66	„
obresti v Slovenski banki do 31. XII. 1922	595·83	„
Skupaj	44.649·99	„

Društveni izdatki v istem času pa znašajo:

udeležitev na kongresu v Zagrebu	625—	Din
tisk »Razprave I«	53.717·71	„
honorarji avtorjev	7.500—	„
tiskovine, kolki, poštni in drugi upravni stroški	1.589·94	„
Skupaj	63.432·65	Din

Ob koncu prvih dveh poslovnih let izkazuje društvo primanj-
kljaja: 18.782·66 Din.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1923.

Franc Ramovš l. r.
tč. tajnik.

Rajko Nahtigal l. r.
tč. predsednik.

Franc Kidrič l. r.
tč. blagajnik.

Pravila

Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani.

I. Ime, sedež, namen in delokrog društva.

§ 1. Društvo se imenuje »Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani« in ima svoj sedež v Ljubljani.

§ 2. Namen društva je: strogo znanstveno gojiti in pospeševati filozofske, filološke in historične vede.

§ 3. Da ta svoj namen doseže, društvo:

a) sprejema in izdaja izvirne znanstvene razprave in dela iz imenovanih strok, ki jih društvu predlagajo njegovi člani ali po njih posredovanju drugi znanstveniki;

b) prireja javna predavanja in znanstvene seje;

c) organizira seje in shode znanstvenikov ter podpira znanstvena potovanja;

d) vzdržuje strokovno knjižnico.

§ 4. Poslovni jezik je slovenski.

§ 5. Imetje društva obstoji: a) iz državne podpore; b) iz daril in volil; c) iz društvenih izdanj; d) iz dohodkov iz društvenih prireditiv.

Društveni imetek se ne sme nikoli in pod nobenim pogojem porabiti v kake druge namene kakor te, ki so določeni v pričujočih pravilih.

II. Društveni člani.

§ 6. Društvo sestavljajo:

a) pravi; b) dopisujoči; c) častni člani.

§ 7. Za prave in dopisujoče člane imenuje občni zbor one, predvsem domače znanstvenike, ki so si s svojimi strogo znanstvenimi deli pridobili posebnih zaslug za vede, ki jih goji društvo. Pravi člani morajo biti državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

§ 8. Pravi člani imajo pravico:

a) prisostvovati sejam in razgovorom društva;

b) glasovati, staviti predloge in interpelacije na sejah in občnih zborih;

c) biti voljeni v odbor;

d) uporabljati društveno knjižnico in drugo društveno znanstveno gradivo;

e) prejemati nagrade za svoja dela, obelodanjena v društvenih izdanih, ter dobivati od društva podpore v znanstvene svrhe.

§ 9. Dopisujoči člani imajo pravico: udeleževati se občnih zborov, društvenih prireditiv in s posvetujočim glasom sej oddelkov, v katerih morejo prevzemati posebne naloge, vlagati dela, predavati in poročati; v knjižnici imajo iste pravice kakor pravi člani.

§ 10. Za častne člane imenuje na utemeljen predlog odbora občni zbor osebe, posebno zaslužne za vede, ki jih goji društvo, ali pa za društvo samo.

Častni člani imajo iste pravice kakor pravi člani, a niso deležni gmočnih sredstev društva.

§ 11. Pismeni predlog o sprejemu novih članov se stavi v znanstveni seji po kakem pravem članu, v prihodnji znanstveni seji se pa po poprejšnji debati sklepa o stavljenem predlogu. Odbor predloži izvolitev občnemu zboru v potrjenje.

§ 12. Člani, ki se osebno ne morejo udeleževati znanstvenih sej in občnih zborov, morejo biti zastopani po kakem drugem pravem članu društva s pismenim pooblastilom; en član more zastopati samo enega nenavzočnega člana.

§ 13. Članstvo preneha vsled izstopa ali izključitve.

III. Delovanje društva.

§ 14. Društvo goji vse panoge filozofskih, filoloških in historičnih ved, kakor na pr. teoretično filozofijo in zgodovino filozofije, jezikoslovje, zlasti slovensko in slovansko, dialektologijo, zgodovino literature, občno in domačo zgodovino in nje pomožne

vede, starinoslovje in narodopisje s posebnim ozirom na proučevanje domovinskih posebnosti in starožitnosti. Vse to v razpravah, monografijah in kritičnem priobčevanju gradiva.

Dela in izvestja društva se objavljajo v skupnem glasilu in posebnih publikacijah.

Vsa dela izdaja društvo v slovenskem ali v srbohrvatskem jeziku. Izjemoma more društvo izdati kako delo tudi v kakem drugem jeziku; v tem slučaju se izda tudi slovenski posnetek. O publikacijah, izdanih v narodnih jezikih, izdaja društvo posnetke v svetovnih jezikih.

§ 15. Znanstvene seje društva se vrše po potrebi, ako le mogoče, vsak mesec.

§ 16. Predmete znanstvenih sej tvorijo:

a) sprejemanje znanstvenih del in razprav, ki jih vlagajo člani v svrhu izdaje v društvenih publikacijah;

b) znanstveni pomenki, diskusije, ekskurzije in referati o novih pojavih na polju ved, ki jih goji društvo;

c) predlogi znanstvenega značaja, namenjeni odboru in preko njega eventualno občnemu zboru;

d) predlaganje članov;

e) posvetovanje o publikacijah in določanje referatov in razprav;

f) snovanje znanstvenih oddelkov in organizacija njih dela.

Sklepi znanstvenih sej so veljavni, ako je navzoč predsednik oziroma njegov namestnik, poleg njega pa vsaj še $\frac{1}{3}$ pravih članov. Sklepa se z navadno večino.

§ 17. V svrhu kakih posebnih znanstvenih smotrov se po sklepu znanstvenih sej ustanavljajo iz društvenih članov znanstveni oddelki. Poslovnik v duhu občega programa jim potrjuje društveni odbor.

Na predlog kakega že delujočega oddelka more društvo pozvati vanj tudi zunaj stoječe strokovnjake. Oddelki se tvorijo samo v znanstvene svrhe in njih sklepi so podvrženi odobrenju znanstvenih sej. Oddelek se istim potem razpusti, kadar je dovršil svojo nalogo, ali pa tudi iz drugih razlogov.

IV. Odbor.

§ 18. Društvo vodi odbor, ki ga voli občni zbor z navadno večino na dve leti.

§ 19. Odbor sestoji iz predsednika in petih članov. Voli ga občni zbor izmed pravih članov. Odstopivši smejo biti zopet izvoljeni.

Odbor si izbere predsednikovega namestnika, tajnika in njegovega namestnika, knjižničarja in blagajnika.

Razen tega so člani odbora načelniki oddelkov.

K odborovim sejam morejo posamezni oddelki poslati tudi svojega referenta. Ta se udeležuje odborovih sej le s posvetovalnim glasom; samo v zadevah svojega referata ima sklepajoč glas.

Blagajnikov delokrog določi poseben poslovnik.

§ 20. Predsednik, tajnik in vsaj polovica odbora mora stalno bivati v Ljubljani oziroma njeni okolici.

§ 21. Odbor se bavi z vodstvom in upravo društva na ta način, da izvršuje sklepe znanstvenih sej in občnih zborov v oni meri, v kolikor mu dovoljujejo društvene finance, sklepa in polaga vsakoletne račune in nosi odgovornost za društveno delovanje, sklicuje znanstvene seje, redne in izredne občne zборе in rešuje spore med oddelki.

§ 22. Predsednik sklicuje in vodi odborove seje, določa dnevni red, pazi na izvrševanje društvenih pravil, zastopa društvo v javnosti in pri oblastvih, podpisuje s tajnikom društvene dopise. V njegovi odsotnosti vrši njegove dolžnosti in pravice njegov namestnik, v odsotnosti tega najstarejši član odbora.

§ 23. Odborove seje se vrše po potrebi, sicer pa najmanj petkrat na leto. Za sklepčnost je treba razen predsednika navzočnosti najmanj treh članov odbora. Sklepa se z navadno večino. Pri enakosti glasov odloča predsednik.

V. Občni zbor.

§ 24. Redni občni zbor se vrši vsako leto; odbor je dolžan 14 dni pred rednim občnim zborom obvestiti člane o dnevu, uri in programu zborovanja in objaviti dan občnega zbora vsaj v dveh ljubljanskih dnevnikih.

§ 25. Za sklepčnost občnih zborov je potrebna navzočnost najmanj polovica članov. Ako prvi občni zbor ni sklepčen, se otvori čez četrte ure nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. Sklepa se z navadno večino glasov osebno navzočih in zastopanih po pooblastilih (gl. § 12).

Samo za izpremembo pravil in za razpust društva se zahteva pritrditev $\frac{2}{3}$ vseh članov.

§ 26. Na občnem zboru predseduje društveni predsednik ali njegov namestnik. V slučaju potrebe vodi občni zbor poseben predsednik, ki ga v to svrho izvoli občni zbor.

§ 27. Občni zbor:

- a) jemlje na znanje poročila odbora in upravne komisije;
- b) daje odboru absolutorij na predlog upravne komisije;
- c) voli predsednika, odbor in upravno komisijo, sestojčo iz treh članov, na dve leti;
- d) sklepa o predlogih odbora in članov glede na upravne zadeve;

e) potrjuje člane, izvoljene na znanstvenih sejah.

f) razpravlja o predlogih in interpelacijah članov, predloženih vsaj teden dni pred občnim zborom;

g) sklepa o izpremembi pravil in o razpustu društva.

§ 28. Na pismo zahtevo z navedbo namena, ki jo poda vsaj ena tretjina pravih članov, mora odbor sklicati najkasneje v 14 dneh izredni občni zbor. Predmet izrednega občnega zbora tvori samo zadeva, zaradi katere je bil sklican.

VI. Upravna komisija.

§ 29. Upravna komisija treh članov nadzira gospodarstvo društva, kontrolira račune in poroča občnemu zboru, kako se gospodarji z društvenim imetkom. Člani odbora, njih namestniki in društveni uradniki ne morejo biti člani upravne komisije.

VII. Rzsodišče.

§ 30. Spore članov z ozirom na društvene zadeve in vprašanja o izključitvi članov rešuje rzsodišče, v katero imenuje vsaka stranka po enega zastopnika. Ta dva si privzameta še enega svetovavca, ki je predsednik rzsodišča. Ako se glede osebe ne moreta sporazumeti, odloči žreb, kdo izmed predlaganih naj bo tretji rzsodjevalec. Proti sklepu rzsodišča ni priziva na občni zbor.

VIII. Razpust društva.

§ 31. Ako bi se društvo razšlo ali razpustilo, pripade imetje upravi filozofske fakultete na ljubljanski univerzi, dokler se ne ustanovi drugo znanstveno društvo enake vrste, ki naj dobi premoženje.

IX. Ustanovitev društva.

§ 32. Podpisani pripravljali odbor skliče ustanovni občni zbor, imenuje na njem prve prave člane in vrši društvene posle do prvega rednega občnega zbora.

Ljubljana, dne 28. julija 1921.

Sklicatelji:

Dr. *Rajko Nahtigal* l. r., Dr. *Franc Kos* l. r., Dr. *Ivan Grafenauer* l. r., Dr. *Ivan Prijatelj* l. r. Dr. *Franc Kidrič* l. r., Dr. *Franc Veber* l. r.

Št. 8605/IV.

Predstoječa pravila odobruje
Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve.

Ljubljana, dne 1. septembra 1921.

Po naročilu pokrajinskega namestnika:

Dvorni svetnik:

L. S.

Kremenšek l. r.

Slovenska K

6K M

D 687

90201015375

COBISS